

Keturias lituanistines mokyklas Anglijoje įkūrusi Gintarė: man buvo skaudu matyti, kad vaikai nebekalba lietuviškai

Gintarė Ulevičiūtė į Jungtinę Karalystę atvyko 2011 m., tačiau dalį Lietuvos visada nešiojosi su savimi. Čia ji įkūrė šiemet dešimtmetį mininčias stovyklą „Gintarėliai“ ir lituanistinę mokyklą „Jūra“, dar dvi kontaktines ir vieną virtualią lituanistinę mokyklą bei JK pietų pakrantės lietuvių bendruomenę, kurioms vadovauja iki šiol. Šiandien jos vadovaujamos savanoriškos organizacijos vienija ir telkia šimtus Jungtinės Karalystės lietuvių. O viskas prasidėjo nuo paprasto mamos rūpesčio – į svečią šalį su mažyliu atvykusi jauna moteris norėjo, kad sūnus turėtų su kuo draugauti.

Ana Vengrovskaja | Pasauliolietuvis.lt

Asmeninio archyvo nuotraukos

Prieš 15 metų Gintarė gyvenimą su šeima kūrė Vilniuje: studijavo, dirbo, augino sūnelį ir planavo statytis namus.

„Mano vyras niekada neplanavo išvykti iš Lietuvos, jam tokių minčių niekada nebuvo kilę“, – prisimena pašnekovė. Deja, tuomet šalį ištikęs sunkmetis

pakoregavo planus ir būtent sutuoktinis, gavęs darbo pasiūlymą Jungtinėje Karalystėje, pirmas išvyko ieškoti geresnio gyvenimo.

Kiek vėliau prie jo prisijungė ir ką tik antras bakalauro studijas baigusi Gintarė – anksčiau Belgijoje studijavusi lietuvė į JK vyko noriai: „Man norėjosi multikultūros, sutikti kuo daugiau skirtingų tautybių žmonių.“

Prasidėjo nuo stovyklos

Lituanistinę veiklą Anglijoje Gintarė pradėjo nuo stovyklos „Gintarėliai“ įkūrimo. Šiuo metu stovykla suburia šimtus vaikų per metus, o kai vyko pirmą kartą, buvo daug kuklesnė – į ją atėjo vos keli vaikučiai. Įkurti stovyklą Gintarę tada labiausiai motyvavo tai, kad jos sūnus turės galimybę bendrauti su kitais lietuviais.

„Labiausiai norėjau, kad mano vaikas turėtų su kuo žaisti ir kalbėti lietuviškai, o ne tik angliškai. Studijuodama pedagogiką daug dėmesio skyriau ugdymui per žaidimą, todėl puikiai supratau, kad būtent žaidimai labiausiai skatina kalbos vystymąsi. Tuo metu net mašinėlių stumdymas mūsų namuose jau vyko angliškai, tad supratau, kad reikia imtis veiksmų“, – pasakoja JK lietuvė.

Ji susisiekė su drauge, su kuria kartu dirbo vasaros stovyklose Lietuvoje, ir jos

kartu nusprendė įkurti lietuvišką stovyklą Portsmute (angl. *Portsmouth*) – tai buvo pirmoji lauko mokykla, kurioje vaikai galėjo žaisti ir bendrauti lietuviškai.

„Į pirmąją stovyklą atėjo penki vaikai ir labai džiaugiausi, nes tai buvo pirmoji pažintis su lietuviais. Pirmoji stovykla buvo smagi, motyvavo ir uždegė veikti toliau. Pradžioje stovyklos buvo dieninės, joms buvo skirta kiekviena vasara, visi savaitgaliai nuo ryto iki vakaro buvo praleidžiami gryname ore. Stovyklos buvo teminės, o temos niekada nesikartojo – karalius Mindaugas, indėnų pasaulis, cirkas... Žodyną turtinome visais įmanomais būdais – nuo sporto iki meno užsiėmimų“, – vardija Gintarė.

Jaunos mamos motyvaciją atsidėti savanoriškai veiklai kurstė ir noras įgyvendinti kūrybines idėjas.

„Kūryba mane lydėjo nuo pat Lietuvos: teatras, vaikų stovyklos, renginiai, projektų koordinavimas – tai buvo mano kasdienė erdvė. Atvykus į JK labiausiai pasigedau būtent šio kūrybinio ritmo. Todėl galimybė kurti ir įgyvendinti stovyklų programas tapo mano stipriausia savirealizacijos forma. Čia nejaučiau nei nuovargio, nei abejonių – net ir tada, kai pačiai tekdavo dengti išlaidas. Tai buvo veiklos, kuriose tiesiog norėjau būti, nes būtent jose jaučiu esant tikrą prasmę ir motyvaciją.

Būtų atėję du vaikai į stovyklą – aš būčiau dėl jų dirbusi. Turėjau tiek kūrybinių idėjų, kad tiesiog negalėjau sėdėti ir dirbti administracinį darbą. Neseniai buvo gimęs antrasis sūnus ir turėjau tą vasarą galimybę daryti, tai, ką mėgstu“, – apie

lituanistinės veiklos pradžią pasakoja lietuvė.

Įkūrė keturias mokyklas

Pašnekovė pasakoja, kad vasarai einant į pabaigą vaikų tėveliai norėjo ir toliau leisti vaikus dalyvauti lietuviškose užsiėmimuose – taip gimė pirmoji lituanistinė mokykla Portsmuto mieste.

> *Kaip labai tiksliai pasakė mūsų mokyklos mama Laima: vaiką auginti turi visas kaimas, mūsų atveju – visa bendruomenė.*

„Stovyklaudami puikiai leidome vasarą. O tada tėvai pasakė, kad būtų šaunu turėti lietuvišką mokyklą. Ją atidarėme iš karto rudenį. Pagalvojau, kad tai puiki galimybė, nes ir mano Jonas eis mokytis skaityti, rašyti. Taigi įsteigiau pirmąją Portsmuto lituanistinę mokyklą ir ją pavadinau „Jūra“.

Vos atšilus orams veiklas keldavome į lauką, o sugrįžus šaltiems sezonams – vėl grįždavome į patalpas. Būtent čia susiformavo itin stiprus, vieningas šeimų branduolys, kuris iki šiol aktyviai bendrauja ir palaiko vieni kitus. Kaip labai tiksliai pasakė mūsų mokyklos mama Laima: vaiką auginti turi visas kaimas, mūsų atveju – visa bendruomenė“, – apie dar vienos veiklos pradžią pasakoja pašnekovė.

Taip 2015 m. gimė stovykla „Gintarėliai“ ir lituanistinė mokykla „Jūra“. Kad tėveliams būtų arčiau važinėti į pamokas, lituanistinių mokyklų tinklą Gintarė išplėtė – 2019 m. mokykla atsidarė Bognor Ridžise (angl. *Bognor Regis*), 2021 m. – Braitone (angl. *Brighton*). 2020 m. pasaulį sukrėtus koronaviruso pandemijai, darbą pradėjo ir Virtuali lituanistinė mokykla „Banga“, kurioje šiuo metu mokosi apie 400 mokinių, juos moko 16 mokytojų.

„Kodėl aš įkūriau šias mokyklas? Pagrindinė priežastis buvo ta, kad man buvo labai skaudu matyti vis daugiau ir daugiau sutinkamų vaikų, kurie nebekalba lietuviškai, nors ateina iš šeimų, kuriose abu tėvai – lietuviai“, – pripažįsta Gintarė.

Augina pamainą

Per 10 metų nuo pirmosios lituanistinės stovyklos su vos keliais vaikučiais „Gintarėliai“ išaugo iki didelės organizacijos, kuri JK lietuvaičius šiandien kviečia ne tik į dienos ar savaitės stovyklas vaikams bei šeimoms per vasaros atostogas, bet ir trumpesnes stovyklas per mokslo metus, lyderystės stovyklą jaunimui „Kodas GŽR“ ir kitas iniciatyvas.

Organizacijai priklausantis JK lietuvių jaunimo diasporos klubas „Gintarėliai“ dalyvauja įvairiose tarptautinėse iniciatyvose. 2024 m. kartu su stovyklos vadovais jaunieji JK lietuviai vyko į pirmąją lituanistinę šeimų stovyklą Italijoje, kur padėjo organizatoriams įgyvendinti trijų dienų programą. Gintarė pasakoja, kad auklėti paauglius ir jaunimą lietuviška dvasia ir skatinti pažinti savo šaknis jai itin svarbu.

„Man labai svarbu auginti motyvuotą jaunimą, kuris vėliau galėtų perimti mūsų darbus. Norėčiau, kad jiems nekiltų abejonių, ar lietuvių kalba reikalinga“, – pabrėžia pašnekovė.

Tikėti tuo, ką darai

Vadovaudama „Gintarėlių“ organizacijai Gintarė nuolat įgyvendina papildomas kūrybines idėjas, viena tokių yra antrus metus vykstantis jos sumanytas ir kartu su penkių Europos šalių lituanistinėmis mokyklomis įgyvendintas projektas – lituanistinių mokyklų olimpiada „Moki žodį – žinai kelią“. JK lietuvė pripažįsta, kad kai jos galvoje gimsta idėja, kuria tiki, ji nedvejoja ir, kad ir kaip sunku būtų, imasi ją įgyvendinti.

> *Esu visur, darau viską. Visada maniau, kad geras vadovas turi žinoti ir kaip valytojas dirba. Jeigu reikia ir valau, ir plaunu, ir valgyt gaminu, ir kėdes nešioju.*

„Kai manęs klausia: kaip tu tą padarai? Vat imu ir padarau. Esu iš tų žmonių, kurie jei pasako, kad padarys – tęsi žodį, o iššūkiai man yra motyvacija augti, nenoriu užsisėdėti.

Esu idėjų generatorius, jei kyla mintis, tai aš jau nemiegosiu ir labai daug galvosiu, kaip ją įgyvendinti ir padaryti, kad būtų smagu gera ir šilta. Džiaugiuosi, kad ir žmonės tuo tiki – ir šeimų stovyklose mūsų pradžioje buvo 40 žmonių, kitais metais jau 100, tada 280“, – apie stovyklų augimą pasakoja JK lietuvė.

Ji pabrėžia, kad vien vadovauti neužtenka – pati imasi visų darbų, kuriuos reikia atlikti norint sklandaus stovyklos darbo.

„Esu visur, darau viską. Visada maniau, kad geras vadovas turi žinoti ir kaip valytojas dirba. Jeigu reikia ir valau, ir plaunu, ir valgyt gaminu, ir kėdes nešioju. Kalbant apie vaikų stovyklas, man atrodo, kad jiems tai yra labai geras pavyzdys. Jie nemato direktorės, kuri vaikšto su karūna ir pamojuoja kaip karalienė. Jie mato žmogų, kuris labai sunkiai dirba“, – sako Gintarė.

Vadovė džiaugiasi, kad turi bendraminčių – neretai savanoriai eina atostogų savo darbuose ir neatlygintinai dirba stovykloje po keletą savaičių.

„Kai tu tiki savim ir tuo, ką darai, ir visa tai labai gerbi, myli ir brangini, lygiai su tokia pačia energija ir intencija pas tave ateina žmonės. Stovykla augo labai natūraliai, po truputį, žingsnelis po žingsnelio. Tokie projektai egzistuoja tik todėl, kad yra žmonių, kurie mato prasmę, palaiko idėją ir supranta jos poveikį daug plačiau nei vienas renginys ar viena diena. Labai džiaugiuosi, kad mane supa nesavanaudiški, altruistiški žmonės – jų dėka bendruomenės iniciatyvos ne tik

įvyksta, bet ir auga.

Mažiausiai norėčiau, kad stovykla kada nors nustotų gyvuoti – tam per daug širdies ir darbo įdėjo tiek savanoriai, tiek šeimos, tiek jaunimas. „Gintarėliai“ daugeliui tapo tarsi antrais namais, tradicija, kurios laukiama ištisus metus. Ne vieni tėvai sako, kad vasaros planai dėliojami pagal stovyklos datas. Todėl kol bus žmonių, kurie palaiko, padeda, kuria kartu ir dalyvauja – stovykla gyvuos. Mano stipriausia motyvacija visada buvo ir bus žmonės: geras žodis, žmogiškumas, paprasta padėka. Atvykstant į stovyklą laukiu kiekvieno – ir jau pažįstamo, ir naujo veido“, – pasakoja Gintarė.

Bendruomenės įkūrėja

2019 m. buvo įkurta oficiali Lietuvių bendruomenė JK pietų pakrantėje (angl. *Lithuanian Community of South Coast*), kuriai Gintarė vadovauja nuo pat pradžių.

„Bendruomenė apima visą Anglijos pietų pakrantę, atstumas tarp skirtingų miestų yra labai didelis ir pradžioje tai buvo iššūkis. Viskas prasidėjo viename mieste, bet kuo toliau, tuo daugiau atsirado tų, kurie nori dalyvauti ir keliauja ir po dvi–dvi su puse valandas į mūsų susitikimus, pasibuvimus, renginius, kuriuos organizuojame. Labai džiugu, kad dabar dalyvauja beveik kiekvieno didesnio regiono miesto atstovai ir mes labai gražiai susiburiame“, – pasakoja pašnekovė.

JK pietų pakrantėje lietuviai buriasi dažnai – ne tik į valstybinių švenčių minėjimus, susitikimus, išvykas ar parkus, bet ir į nuolatines veiklas. Čia įgyvendinta daugybė iniciatyvų: veikė tautinių šokių kolektyvas, rytinė kavos grupė mamoms su mažyliais, stalo žaidimų susibūrimai, teatro trupė, mamų ir dukrų šokių grupė. Pietų pakrantėje taip pat įsikūręs krepšinio klubas, o šiuo metu sėkmingai veikia moterų ansamblis „Balsai“.

Eina savo keliu

Savo regionui Gintarė atstovauja ir Junginės Karalystės lietuvių bendruomenės Taryboje. Savanoriškai bendruomenei dirbanti lietuvė prisimena, kad prieš keletą metų gavusi patrauklų darbo pasiūlymą šiek tiek abejojo – galbūt jau atėjo laikas turėti „normalų“ darbą.

„Daugelis žmonių ilgai ieško savo vietos po saule. Ypač emigracijoje, kur viskas veikia kitaip, nei buvai įpratusi. Man taip pat taip buvo. Pirmuosius penkerius

metus į savo veiklas žiūrėjau tiesiog kaip į savirealizaciją – prasmingą būdą išnaudoti laiką, daryti ką nors gero bendruomenei ir vaikams. Tai buvo mano vidinis pasitenkinimas, bet ne karjeros kryptis.

Vis dėlto sulaukusi rimto darbo pasiūlymo, sustojau ir pagalvojau: o kas bus su viskuo, ką kūriau? Kur dings mokykla, stovykla, bendruomenė, jaunimas, žmonės, kurie atėjo, nes tikėjo idėja? Tada pirmą kartą aiškiai pamačiau, kad ši veikla nėra „laisvalaikio projektas“. Tai yra mano kryptis, mano tikroji vieta.

Supratau, kad tai, ką darau, man teikia daugiau prasmės nei bet koks padorus atlyginimas ar darbo pozicija. Ši veikla yra altruistinė, tačiau būtent todėl – vertingiausia. Ji kuria pridėtinę vertę ne tik šiandien, bet ir ateičiai. Man iš tiesų rūpi, kokį pėdsaką paliksiu savo vaikams, ypač jei jų gyvenimas ir šeimos ateityje bus susietos su Jungtine Karalyste. Noriu, kad jie matytų, kaip svarbu kurti bendruomenę, saugoti kalbą ir kultūrą, ir kad šis palikimas jiems būtų vertingas“, – atvirauja lietuvė.

Lituanistinė mokykla – vartai grįžti

Gintarė džiaugiasi, kad bendruomenės nariai vertina jos ir bendraminčių darbą, tačiau pastebi ir vieną dviprasmišką jausmą sukeliančia tendenciją.

„Man visada norėjosi kažkaip prisidėti ir padaryti kažkokį pokytį tiek vaikui, tiek šeimai, tiek apskritai pačiai lietuvių bendruomenei – nes lituanistinė mokykla bet kokiu atveju yra durys link židinio, kuris mus visus sušildo ir vienija. O tėvelių žodžiai, kai po švenčių padėkodavo ir sakydavo, kad jaučiasi kaip namie ir kad per 15 metų užsienyje to jausmo dar nėra patyrę, yra didžiausia dovana. Įdomu ir tai, kad visi tie, kurie taip jautėsi, jau grįžo į Lietuvą.

Lituanistinės mokyklos ir stovyklos yra kaip vartai grįžti. Tai labai stiprus žingsnis arčiau savo žmonių, kultūros, vertybių ir tai būna paskatinimas grįžti.

Vaikai metai po metų grįžta į stovyklą, o tada tėvai parašo žinutę dėkodami, kad padėjome priimti sprendimą grįžti į Lietuvą. Labai džiugu, bet kartu ir liūdna, nes kaip vadovai ir mokytojai taip pat išgyvename krizę – kaip mokytoja tuos vaikus auginu nuo dvejų metų, tada jiems sukanka dvylika ir jie išskrenda. Yra jausmas, kad kažką atima iš tavęs, turbūt tik mokytojai jį supras“, – atvirauja lietuvė.

Ji pastebi, kad daug JK lietuvių nusprendė grįžti į tėvynę po Covid-19 pandemijos, ir pripažįsta, jog ir pati kartais pagalvoja apie gyvenimą gimtinėje. Visgi kol kas jos namai – Jungtinėje Karalystėje, kur ji aktyviai prisideda prie lietuviškumo puoselėjimo įgyvendindama vis naujas iniciatyvas.

„Viskas prasideda nuo žmogaus – jeigu jis tiki lietuvybe, ją gerbia, myli ir jaučia, kad jam pačiam to reikia, tada jis ir kalnus nuvers. Ir aš esu tokia, žinau, kodėl tai darau, kodėl man tai rūpi, kodėl tai svarbu, matau begalinę to prasmę ir tuo tikėdama veikiu“, – sako pašnekovė.

Projektas „Pasaulio Lietuva.“

Jei norėtumėte publikuoti straipsnį prašome nekeisti straipsnio pavadinimo, nurodyti informacijos šaltinį, autorių ir projekto pavadinimą.